

Sygn. akt V ACa 164/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 czerwca 2013r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach V Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Grzegorz Stojek (spr.)
Sędziowie:	SA Janusz Kiercz SA Olga Gornowicz-Owczarek
Protokolant:	Anna Fic

po rozpoznaniu w dniu 7 czerwca 2013r. w Katowicach

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) Spółki Akcyjnej w W.

przeciwko (...) Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w G.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanej

od wyroku Sądu Okręgowego w Gliwicach

z dnia 25 września 2012r., sygn. akt I C 104/12

oddala apelację i zasądza od pozwanej na rzecz powódki kwotę 2.700 (dwa tysiące siedemset) złotych tytułem kosztów postępowania apelacyjnego.

Sygn. akt V ACa 164/13

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem Sąd Okręgowy w Gliwicach zasądził od pozwanej (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w G. na rzecz powódki (...) Spółki Akcyjnej w W. kwotę 283.492 zł z ograniczeniem odpowiedzialności pozwanej do nieruchomości położonej w G., dla której Sąd Rejonowy w Gliwicach prowadzi księgę wieczystą nr (...), oddalił powództwo w pozostałym zakresie oraz orzekł o kosztach procesu.

Rozstrzygnięcie oparł o następujące ustalenia i oceny prawne.

W dniu 18 marca 2005 r. pomiędzy (...) Spółką Akcyjną w K. a kredytobiorcami, którymi byli A. B. i K. B. (1) została zawarta umowa kredytu hipotecznego nr (...) indeksowanego do waluty obcej. Na jej podstawie kredytobiorcy uzyskali

kredyt w kwocie 166.760 zł, indeksowanego kursem franka szwajcarskiego ((...)), którego spłata miała nastąpić w 240 miesięcznych ratach równych kapitałowo-odsetkowych.

Kredyt był przeznaczony na:

- spłatę limitu w rachunku oszczędnościowo rozliczeniowym w (...) S.A. w K. w kwocie 50.000 zł,
- spłatę limitu na karcie kredytowej w (...) S.A. w wysokości 10.000 zł,
- spłatę limitu na karcie kredytowej w (...) S.A. w wysokości 10.000 zł,
- spłatę limitu na karcie kredytowej w (...) S.A. w wysokości 15.000 zł,
- dowolny cel konsumpcyjny kredytobiorcy w wysokości 72.000 zł,
- zapłatę prowizji od kredytu w wysokości 6.280 zł,
- pokrycie kosztów uczestnictwa w programie (...) w wysokości 3.480 zł.

Zmienne oprocentowanie kredytu w dniu sporządzenia umowy wynosiło 13,53 % rocznie.

Zabezpieczeniem spłaty kredytu były:

- hipoteka kaucyjna do 170 % kwoty kredytu, obciążająca nieruchomość położoną w G. przy ulicy (...), dla której Sąd Rejonowy w Gliwicach prowadzi księgę wieczystą Nr (...),
- cesja wierzytelności z tytułu umowy ubezpieczenia domu,
- weksel in blanco,
- cesja wierzytelności z tytułu umowy ubezpieczenia od ryzyka utraty stałego źródła dochodu do wysokości nie niższej niż 12-miesięczna suma rat kapitałowo-odsetkowych.

Kredytodawca zastrzegł sobie prawo m. in. do wypowiedzenia umowy kredytu w całości lub w części w razie stwierdzenia, że nie zostały dotrzymane warunki udzielenia kredytu lub w razie zagrożenia terminowej spłaty kredytu, a w szczególności w przypadku niespłacenia dwóch rat odsetkowych lub odsetkowo-kapitałowych.

Kredytodawca wypowiedział umowę kredytową i w 2 września 2009 r. wystawił bankowy tytuł egzekucyjny nr (...), w którym stwierdzono, że w księgach banku figuruje wymagalne zadłużenie A. B. i K. B. (1) z tytułu umowy kredytu hipotecznego nr (...) z dnia 18 marca 2005 r. w kwocie 224.528,03 zł, na które składa się:

- niespłacony kapitał w kwocie 199.127,13 zł,
- niespłacone odsetki umowne za okres od 1 grudnia 2008 r. do 18 czerwca 2009 r. w kwocie 14.782,85 zł,
- niespłacone odsetki karne naliczone od dnia 1 kwietnia 2009 r. do 1 września 2009 r. w kwocie 10.501,05 zł,
- inne opłaty i prowizje w kwocie 117 zł.

Ponadto od kapitału przysługiwały kredytodawcy dalsze odsetki, liczone od dnia 2 września 2009 r. według stopy procentowej, która na dzień sporządzenia bankowego tytułu egzekucyjnego w stosunku rocznym wynosiła 25,78 %. Sąd Rejonowy w Gliwicach postanowieniem z 25 września 2009 r., sygn. akt II Co 3324/09, nadał bankowemu tytułowi egzekucyjnemu klauzulę wykonalności, z tym zastrzeżeniem że łączna należność wyegzekwowana na podstawie tego tytułu nie może przekroczyć kwoty 333.520 zł.

(...) S.A. w W. jest następcą prawnym (...) S.A. w K., co zostało wykazane dokumentem urzędowym w postaci notarialnie poświadczonego odpisu pełnego z KRS (...) już w sprawie II Co 9727/10 Sądu Rejonowego w Gliwicach o nadanie klauzuli wykonalności z zaznaczeniem przejścia uprawnień, w której postanowieniem z 13 lipca 2011 r. nadano bankowemu tytułowi egzekucyjnemu nr (...) klauzulę wykonalności na rzecz(...) S.A. w W. z uwagi na przejście na ten podmiot uprawnienia dotychczasowego wierzyciela – (...) S.A. w K..

W dniu 1 czerwca 2012 r. nastąpiło połączenie (...) S.A. w W. i (...)S.A. w W. poprzez przeniesienie majątku pierwszej ze wskazanych spółek na (...) S.A. w W., która zgodnie z art. 494 ksh wstąpiła we wszystkie prawa i obowiązki przejmowanej spółki, zmieniając firmę z (...) S.A. w W. na (...) S.A. w W..

W dniu 20 marca 2012 r. zadłużenie A. B. i K. B. (1) z tytułu umowy kredytu hipotecznego nr (...) wynosiło łącznie 347.098,79 zł, z czego:

- kapitał – 193.694,13 zł,
- odsetki umowne za okres od 1 grudnia 2008 r. do 18 czerwca 2009 r. – 14.782,85 zł,
- odsetki karne od 1 kwietnia 2009 r. do 20 marca 2012 r. – 138.621,81 zł.

Nieruchomość położona w G. przy ulicy (...), obejmująca działkę nr (...) o powierzchni 0,0290 ha, zabudowana jest budynkiem mieszkalnym. Umową sprzedaży z 11 stycznia 2010 r. A. B. i K. B. (1) przenieśli na rzecz pozwanej użytkowanie wieczyste gruntu i własność budynku mieszkalnego. Nieruchomość obciążona jest kilkoma hipotekami, w tym umowną kaucyjną w kwocie 283.492 zł ustanowioną na rzecz (...) S.A. Dla tej nieruchomości Sąd Rejonowy w Gliwicach prowadzi księgę wieczystą nr (...).

Sąd Okręgowy za bezzasadny uznał zarzut pozwanej, że dołączona do pozwu umowa nr (...) o kredyt hipoteczny jest podpisana przez osoby nielegitymujące się pełnomocnictwem kredytodawcy, które nie były także członkami zarządu tej osoby prawnej. W części wstępnej umowy wskazano, że w imieniu kredytodawcy działają pełnomocnicy: K. B. (2) i M. B., a kredytobiorca A. B., który jest jednocześnie prezesem zarządu pozwanej, i nie miał wątpliwości co do umocowania osób, które w imieniu banku podpisywały umowę kredytową i też podpisał umowę kredytową. Tym samym nieuzasadniony jest omawiany zarzut, który został zgłoszony dopiero w obecnym procesie.

Pozwana nie udowodniła też twierdzenia, że część kredytu została spłacona. Przyznała natomiast, że komornik prowadzący postępowanie egzekucyjne przeciwko kredytobiorcom nie wyegzekwował od nich żadnej należności.

Zgodnie z art. 65 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o księgach wieczystych i hipotece (tekst jednolity w Dz. U. z 2001 r. Nr 124, poz. 1361 ze zm.; dalej: ukwh), w celu zabezpieczenia oznaczonej wierzytelności wynikającej z określonego stosunku prawnego można nieruchomość obciążyć hipoteką, która jest prawem, na mocy którego wierzyciel może dochodzić zaspokojenia z nieruchomości bez względu na to, czyją stała się własnością, i z pierwszeństwem przed wierzycielami osobistymi właściciela nieruchomości. Przedmiotem hipoteki może być także użytkowanie wieczyste wraz z budynkami i urządzeniami na użytkowanym gruncie stanowiącymi własność użytkownika wieczystego (art. 65 ust. 2 ukwh). W myśl art. 75 ukwh zaspokojenie wierzyciela hipotecznego z nieruchomości następuje według przepisów o sądowym postępowaniu egzekucyjnym, chyba że z nieruchomości dłużnika jest prowadzona egzekucja przez administracyjny organ egzekucyjny. By dochodzić zaspokojenia z nieruchomości obciążonej hipoteką, wierzyciel hipoteczny musi uzyskać więc tytuł wykonawczy przeciwko właścicielowi nieruchomości, zasądzający od niego zabezpieczoną hipoteką wierzytelność, chociażby właściciel odpowiadał tylko rzeczowo, jak w niniejszej sprawie. Wierzyciel hipoteczny musi zatem uzyskać orzeczenie sądowe zasądzające zabezpieczoną hipoteką wierzytelność.

Przepis art. 97 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe (tekst jednolity w Dz. U. z 2002 r. Nr 72, poz. 665 ze zm.; dalej: prawo bankowe) stanowi, że bankowy tytuł egzekucyjny może być podstawą egzekucji prowadzonej według przepisów Kodeksu postępowania cywilnego po nadaniu mu przez sąd klauzuli wykonalności wyłącznie przeciwko osobie, która bezpośrednio z bankiem dokonywała czynności bankowej albo jest dłużnikiem banku z tytułu

zabezpieczenia wiarygodności banku wynikającej z czynności bankowej i złożyła pisemne oświadczenie o poddaniu się egzekucji oraz gdy roszczenie objęte tytułem wynika bezpośrednio z tej czynności bankowej lub jej zabezpieczenia, przy czym oświadczenie to powinno określać kwotę zadłużenia, do której bank może wystawić bankowy tytuł egzekucyjny, oraz termin, do którego bank może wystąpić o nadanie temu tytułowi klauzuli wykonalności, a ponadto dłużnik może się również poddać egzekucji wydania rzeczy, w przypadku gdy ustanowiono zastaw rejestrowy lub dokonano przeniesienia własności w celu zabezpieczenia roszczenia. Przepis ten nie może stanowić podstawy do wystawienia bankowego tytułu egzekucyjnego przeciwko pozwanej, gdyż w chwili ustanowienia hipoteki umownej kaucyjnej pozwana nie była użytkownikiem wieczystym nieruchomości, dla której Sąd Rejonowy w Gliwicach prowadzi księgę wieczystą nr (...) i właścicielem budynku, którym zabudowana jest ta nieruchomość gruntowa. Zabezpieczenie spłaty kredytu poprzez ustanowienie hipoteki nastąpiło przez poprzednich użytkowników wieczystych nieruchomości, to jest kredytobiorców A. B. i K. B. (1). Pozwana jest obecnie dłużnikiem rzeczowym powódki, lecz w efekcie nabycia nieruchomości obciążonej hipoteką, nie zaś wskutek udzielenia bankowi zabezpieczenia w postaci hipoteki. Pozwana nie składała pisemnego oświadczenia o poddaniu się egzekucji, co jest konieczne do nadania klauzuli wykonalności bankowemu tytułowi egzekucyjnemu.

Wnosząc o oddalenie powództwa, pozwana podniosła także, że bank nie miał interesu prawnego w wytaczaniu powództwa w celu uzyskania tytułu wykonawczego, gdyż w oparciu o art. 788 kpc wystarczające było nadanie klauzuli wykonalności bankowemu tytułowi egzekucyjnemu nr (...) z 2 września 2009 r. przeciwko nabywcy nieruchomości. Zgodnie z tym przepisem, jeżeli uprawnienie lub obowiązek po powstaniu tytułu egzekucyjnego lub w toku sprawy przed wydaniem tytułu przeszły na inną osobę, sąd nada klauzulę wykonalności na rzecz lub przeciwko tej osobie, gdy przejście to będzie wykazane dokumentem urzędowym lub prywatnym z podpisem urzędowo poświadczonym. Bankowy tytuł egzekucyjny, o którym mowa w sprawie został wystawiony przeciwko dłużnikom osobistym powódki, to jest K. B. (1) i A. B. Tylko zmiany w osobach dłużników osobistych, wynikające z następstwa prawnego, które zaszłyby po powstaniu tytułu egzekucyjnego mogłyby być podstawą nadania klauzuli wykonalności bankowemu tytułowi egzekucyjnemu. Taka sytuacja nie ma miejsca w rozpoznawanej sprawie. Pozwana jest dłużnikiem rzeczowym powódki, ponosi więc odpowiedzialność za dług niezależnie od odpowiedzialności dłużników osobistych (K. B. (1) i A. B.), którzy za dług odpowiadają całym swoim majątkiem. Z kolei odpowiedzialność pozwanej ograniczona jest do nieruchomości objętej księgą wieczystą nr (...) i kwoty hipoteki kaucyjnej obciążającej nieruchomość, to jest do kwoty 283.492 zł.

Orzeczenie o kosztach procesu umotywowoła treścią art. 100 zd.1 kpc.

W apelacji pozwana wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku przez oddalenie powództwa i zasądzenie kosztów postępowania za obie instancje.

Ostatecznie zarzuciła naruszenie jedynie art. 788 § 1 kpc, art. 75 ukwh, art. 97 prawa bankowego, gdyż na rozprawie apelacyjnej – po ujawnieniu dokumentów przedstawionych przez powódkę w celu wykazania umocowania osób działających w charakterze pełnomocników kredytodawcy przy zawieraniu umowy o kredyt, o jaką chodzi w sprawie – pozwana cofnęła zarzut naruszenia art. 373 ksh, przyznając wykazanie umocowania tych osób.

Powódka wniosła o oddalenie apelacji i zasądzenie kosztów postępowania apelacyjnego.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje.

Apelacja nie zasługuje na uwzględnienie.

Sąd Apelacyjny podziela ustalenia poczynione przez Sąd Okręgowy i, jako prawidłowe, przyjmuje je za własne.

Zarzuty apelacji są nietrafne. Sąd Okręgowy dokonał prawidłowej wykładni art. 788 § 1 kpc bądź art. 97 ust. 1 i 2 prawa bankowego art. 788 § 1 kpc bądź art. 97 ust. 1 i 2 prawa bankowego i tak też je zastosował. Sąd drugiej instancji podziela też wywód prawny Sądu Okręgowego. Powtarzanie prawidłowej argumentacji prawnej zawartej

w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku byłoby zbędne. Wystarczające jest odwołanie się do niej i zaakcentowanie poniższego.

Nie sposób zgodzić się z tym, że powódka nie miała interesu prawnego w wytoczeniu powództwa, gdyż w celu zaspokojenia w drodze egzekucji od pozwanej (dłużnika rzeczowego) mogłaby uzyskać tytuł wykonawczy w oparciu o art. 788 § 1 kpc bądź art. 97 ust. 1 i 2 prawa bankowego.

Pozwana nie jest osobą, która bezpośrednio z bankiem dokonywała czynności bankowej, z której wynika wierzytelność stwierdzona w bankowym tytule egzekucyjnym, o jakim jest mowa w sprawie. Wyklucza to nadanie temu tytułowi klauzuli wykonalności na tej podstawie w oparciu o art. 97 ust. 1 prawa bankowego.

Wprawdzie pozwana jest dłużnikiem banku z tytułu zabezpieczenia wierzytelności banku wynikającej z czynności bankowej, lecz nie złożyła pisemnego oświadczenia o poddaniu się egzekucji. Nie zachodzi tym samym kolejna podstawa wskazana w art. 97 ust. 1 prawa bankowego do nadania klauzuli wykonalności wskazanemu już tytułowi.

Reasumując, w okolicznościach sprawy w ogóle nie zachodzi prawna możliwość nadania klauzuli wykonalności bankowemu tytułowi egzekucyjnemu przeciwko pozwanej. Nie jest więc możliwe jej nadanie bankowemu tytułowi egzekucyjnemu przeciwko pozwanej już tylko dlatego, że nabyła wieczyste użytkowanie gruntu i własność budynku z obciążeniem hipotecznym, choć z tej przyczyny stała się dłużnikiem rzeczowym powódki i odpowiadająca za zabezpieczony dług z nabytej rzeczy.

Prawidłowo też Sąd Okręgowy podkreślił, że nie doszło do przejścia obowiązku w rozumieniu art. 788 § 1 kpc. Kredytobiorcy nadal bowiem są dłużnikami, natomiast pozwana odpowiada obok nich, jako dłużnik rzeczowy. Pamiętać jednak trzeba, że i tak mowa o długu stwierdzonym bankowym tytułem egzekucyjnym, który nie może być wystawiony przeciwko pozwanej.

Trafnie zatem Sąd Okręgowy zasądził od pozwanej dochodzoną wierzytelność, gdyż powódka nie może względem pozwanej wykorzystać bankowego tytułu egzekucyjnego, o jakim mowa w sprawie. Prawidłowo więc zastosował również art. 75 ukwł.

Apelacja – jako bezzasadna – podlega więc oddaleniu (art. 385 kpc).

O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono stosownie do jego wyniku i wartości przedmiotu zaskarżenia (art. 98 kpc).